

TAMÁS-ANTAL-TÁNCZOS

Mit akarnak a székelyek? Ilyen lesz Székelyföld autonómiája

Erdélyt és Székelyföldet nem az etnikai dominanciának, hanem az etnikai méltányosságnak és együttműködésnek kell jellemeznie.

Az erdélyi magyar közélet egyik legmeghatározóbb, legforróbb témája Székelyföld autonómiája.

Mindenki viszonyul hozzá valahogyan, és noha tény az, hogy ez egy olyan széles körben ismert kérdés, melynek stabil társadalmi tömegbázisa van, mellyel kapcsolatosan létezik egy széleskörű társadalmi konszenzus, vannak még, akik nem értik eléggé pontosan, hogy a gyakorlatban mit jelent majd a XXI. századi székely autonómia. Ezért fontosnak tartjuk, hogy Székelyföld autonómiájáról ne elvont módon, fennkölt terminusokban beszéljünk, hanem annak a gyakorlati vonzataira világítsunk rá, és azt vizsgáljuk meg, hogy hogyan, milyen mértékben javul a Székelyföldön élő emberek élete és életminősége a régió önrendelkezésének megvalósulása következtében.

Amikor Székelyföld autonómiájáról beszélünk, négy dologról beszélünk.

Elsősorban arról, hogy az autonómia egyik legerőteljesebb komponense az, hogy a román mellett a magyar is hivatalos nyelve lesz a régiónak. Ez azért fontos, mert végre mindenki az anyanyelvén érvényesülhet, hivatalosan. Megszűnik majd az a jogi összevisszaság, mely olyan sok nyelvi jogi komplikációt, visszaélést és bonyodalmat okoz, és megszűnik az a jelenleg fennálló, áldatlan helyzet, hogy Románia hiába ratifikált egy sor nemzetközi egyezményt, mely az anyanyelvhasználatot biztosítja, a gyakorlatban a hivatalos anyanyelvhasználat mégsem működik. Az első nyelvi jogokat tizenhat éve sikerült törvénybe foglalni, azonban ennyi idő sem volt elég ahhoz, hogy ezek a gyakorlatba is átkerüljenek. A hivatalos magyar nyelvhasználat Székelyföldön az állami intézményekben a mai napig eshetőleges, szórványos és egyénfüggő. A magyarnak a román mellett hivatalossá tétele egyben azt is jelenti majd, hogy végre elfogadott és megszokott lesz az, hogy a magyar nyelvet hivatalos ügyek intézése alkalmával is magától értetődően használhatjuk. Ma például nyelvi jogok tekintetében az igazságszolgáltatásban rosszabb a helyzet, mint volt a diktatúra idején. Akkor a tanúknak és a feleknek szabad volt peres eljárások alatt a bíróval és az ügyvédekkel közvetlenül magyarul beszélniük, ez ma csak tolmács útján lehetséges. A magyar hivatalos regionális nyelv válasz ezekre a hiányosságokra, kihívásokra és nem utolsósorban erősíti a székelyföldi közösség nyelvi tudatosságát is, amire egy kisebbségben élő népcsoportnak hosszú távon igencsak nagy szüksége van.

Az autonómia ugyanakkor azt is jelenti, hogy a külügy és a hadügy kivételével az összes kormányzati kompetencia a régióhoz kerül. Vagyis tartományi szinten döntenek a helyi kérdésekről minden más ügyben. Ez azt eredményezi majd, hogy a döntések egészen közel kerülnek a helyi emberekhez, és ennek eredményeképpen sokkal hatékonyabbá válik az egész döntéshozó folyamat. Magyarán, nem Bukarest pillanatnyi politikai érdekei határozzák meg majd azt, hogy épül-e autópálya Székelyföldön, hanem az, hogy a helyi embereknek van-e erre szüksége vagy nincs. A helyben befizetett adókat helyben használják fel, és annak csak öt százaléka kerül az államhoz. Az összes helyi cég helyben fizet adót, így például azok a nagy cégek is, melyek rendes körülmények között mindannyian Bukarest költségvetését gazdagítanák. A régió ásványi és altalajkincseinek a kitermelési és koncessziós joga is a tartományt illetné. Amellett, hogy például Románia ásványvízkészletének szinte negyven százaléka Székelyföldön van, nincsen az rendben, hogy a helyiek mégsem részesülnek szinte semmilyen módon ennek a gazdasági hozadékból.

Akik esetleg Székelyföld elszegényedése miatt aggódnának az autonómia bevezetése

esetén, azokat szeretnénk megnyugtatni, hogy a székelyföldi megyék erős középmezőnyben vannak és az államkasszába szinte harminc százalékkal többet fizetnek be, mint amennyit visszakapnak. Ugyanakkor, mivel nem jött létre a Székelyföldi fejlesztési régió, a székelyföldi megyék a 2014-2020-as uniós költségvetési időszakban 600 millió eurót veszítenek. Ez a pénz is a miénk lehetne, ha megalakulna az autonóm tartomány területével egybeeső fejlesztési régió. Ugyanakkor arra is felhívnánk a figyelmet, hogy országos szinten Székelyföldön van a legtöbb megtakarítás. A mintegy egy milliárd eurónyi lakossági megtakarítás azt jelenti, hogy a székelyföldi emberek nem hitelből élnek, hanem a keresetükből. Nem elhanyagolható tény, hogy megtakarításaik aránya ötszöröse az országos átlagnak. Székelyföld autonómiájának megvalósulása esetén tehát nem elszegényednénk, hanem végre valósággá válna az, hogy aki többet dolgozik, az jobban is él.

A harmadik fontos kérdés, mely Székelyföld autonómiájához tartozik, az etnikai arányosság kérdése. Kovászna megyében ötven bíróból csak öt magyar. Ötven ügyészből csak kettő magyar, és a rendőrség kötelékében szolgálók 95%-os túlnyomó többségben román nemzetiségűek, akik nagyon kevés kivétellel egyáltalán nem is beszélnek a magyar nyelvet. Hargita megyében csak alig valamivel jobb a helyzet. Fontos, hogy minden intézményben érvényesüljön az etnikai arányosság, mert nem lehet igazságos és kiegyensúlyozott az a társadalom, ahol az belügyhöz, igazságügyhöz, rendőrséghez kötődő állami intézményvezetők mind románok, és a helyi önkormányzatban dolgozók mind magyarok.

És a negyedik, az autonómiához szervesen kapcsolódó kérdés a székelyföldi románok jogainak a kérdésköre. Fontos, hogy világosan beszéljünk e tekintetben, fontos hogy a székelyföldi románok azt érezzék, hogy az autonómia számukra is ugyanolyan kedvező lehetőségeket biztosít Székelyföld lakosaiként, mint a magyarok számára. Ezért a székelyföldi románok jogait garantálni kell Székelyföld területén. A román közösség számára teljes körű kulturális autonómiát kell biztosítani, ami garanciaként működik arra nézve, hogy nem kell félniük attól, hogy nyelvi és kulturális jogaik a legkisebb mértékben is csorbulnak. Kulturális autonómiát kell biztosítani egyébként a Székelyföldön kívül élő erdélyi magyaroknak is, hiszen Erdélyt és Székelyföldet nem az etnikai dominanciának, hanem az etnikai méltányosságnak és együttműködésnek kell jellemeznie.

Ezt akarják a székelyek, és ilyen lesz Székelyföld autonómiája.

Milyen autonómiát szeretne Erdély

Írta: Administrator

2014. június 27. péntek, 13:26 - Módosítás: 2014. június 27. péntek, 13:29

Antal Árpád, Tamás Sándor és Tánczos Barna